

Věc C-800/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

28. prosince 2023

Předkládající soud:

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, Afdeling Gent (soud prvního stupně pro Východní Flandry, oddělení Gent, Belgie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

15. prosince 2023

Obžalovaní:

DRINKS 52 BVBA

NZ

Další účastník řízení:**Minister van Financiën****Předmět původního řízení**

Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla podána v rámci řízení, ve kterém jsou společnosti DRINK 52 BVBA a NZ (dále jen „obžalovaní“) trestně stíhány za porušení celních předpisů trestní povahy – nedovolené držení zboží podléhajícího spotřební dani pro obchodní účely a nedovolený dovoz tohoto zboží z Německa a Nizozemska do Belgie bez uhrazení belgických spotřebních daní a poplatku za likvidaci obalů a bez řádného povolení k provozování daňového skladu.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Předmětem této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané na základě článku 267 SFEU je výklad článku 42 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (dále jen „celní kodex Unie“), za účelem zjištění, zda lze [uložení povinnosti soudem

zaplatit] protihodnotu zboží podléhajícího spotřební dani v případě nemožnosti vydání zabaveného zboží 1) považovat nikoli za (trestní) sankci, nýbrž za občanskoprávní důsledek odsouzení v trestním řízení, 2) kumulovat s peněžitou sankcí a 3) snížit.

Předběžné otázky

1. Lze článek 42 celního kodexu Unie vykládat v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava vyplývající z článku 220 Algemene wet inzake douane en accijnzen (všeobecný zákon o clech a spotřebních daních, dále jen „AWDA“), čl. 221 odst. 1 AWDA, článků 1382 a 1383 Burgerlijk Wetboek (občanský zákoník), jakož i článků 44 a 50 Strafwetboek (trestní zákoník), podle které nelze uložení povinnosti soudem zaplatit protihodnotu zboží podléhajícího spotřební dani v případě nemožnosti vydání zabaveného zboží s ohledem na obecné zásady unijního práva ve smyslu čl. 6 odst. 3 SEU kvalifikovat jako sankci trestní povahy, a konečkonců ani jako sankci, nýbrž jako občanskoprávní důsledek odsouzení v trestním řízení?

2. Lze článek 42 celního kodexu Unie vykládat v tom smyslu, že s ohledem na obecné zásady unijního práva ve smyslu čl. 6 odst. 3 SEU, zejména zásadu proporcionality, která je rovněž zakotvena v čl. 49 odst. 3 Listiny, nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava vyplývající z článku 220 AWDA, čl. 221 odst. 1 AWDA, článků 1382 a 1383 občanského zákoníku, jakož i článků 44 a 50 trestního zákoníku, podle které může v případě nemožnosti vydání zabaveného zboží dojít – kromě uložení povinnosti zaplatit peněžitou sankci, která se vypočítá pomocí násobitele z neodvedených daní, – k uložení povinnosti soudem zaplatit protihodnotu zboží podléhajícího spotřební dani?

3. Lze článek 42 celního kodexu Unie vykládat v tom smyslu, že s ohledem na obecné zásady unijního práva ve smyslu čl. 6 odst. 3 SEU, zejména zásadu proporcionality, která je rovněž zakotvena v čl. 49 odst. 3 Listiny, nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava vyplývající z článku 220 AWDA, čl. 221 odst. 1 AWDA, článků 1382 a 1383 občanského zákoníku, jakož i článků 44 a 50 trestního zákoníku, podle které vnitrostátní soud při uložení povinnosti zaplatit protihodnotu zboží podléhajícího spotřební dani v případě nemožnosti vydání zabaveného zboží nemá moderační pravomoc zohlednit konkrétní okolnosti dané věci, zejména finanční situaci obžalovaného?

Uváděná ustanovení unijního práva

Listina základních práv Evropské unie, čl. 49 odst. 3

Smlouva o Evropské unii, čl. 6 odst. 3

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, čl. 42 odst. 1 a 2

Uváděná ustanovení vnitrostátního práva

Algemene wet inzake douane en accijnzen (všeobecný zákon o clech a spotřebních daních, „AWDA“), článek 220, čl. 221 odst. 1 a článek 265

Burgerlijk wetboek (občanský zákoník), články 1382, 1383 a 1384

Strafwetboek (trestní zákoník), články 44 a 50

Ministerieel besluit betreffende het fiscaal stelsel van drankverpakkingen onderworpen aan verpakkingsheffing en producten onderworpen aan milieutaks (ministrská vyhláška o daňovém režimu nádob na nápoje podléhajících poplatku za likvidaci obalů a výrobků podléhajících enviromentální dani), článek 5

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Dne 15. dubna 2020 bylo zahájeno trestní vyšetřování pro trestný čin spáchaný v souvislosti s porušením celních předpisů, kterého se dopustili obžalovaní. Obžalovaní jsou pro tento trestný čin stíháni, protože z Německa a Nizozemska do Belgie nedovoleně dovezli zboží podléhající spotřební dani, a to 520 195,56 litru pitné vody, 750 082,06 litru limonády a 1 772,40 litru sirupu.
- 2 Při tomto dovozu nebyly uhrazeny belgické spotřební daně ani poplatky za likvidaci obalů, které je třeba zaplatit podle příslušných vnitrostátních právních předpisů, a obžalovaní nebyli držiteli povolení k provozování daňového skladu. Neodvedením spotřebních daní a poplatku za likvidaci obalů obžalovaní získali značný majetkový prospěch, jehož výše je odhadována na 210 523,69 eura.
- 3 Minister van financiën (ministr financí, Belgie, dále jen „žalobce“) požaduje zaplacení peněžité sankce a neodvedených daní, jakož i zabavení výše uvedeného množství nápojů.
- 4 Mimoto požaduje, aby soud obžalovaným uložil povinnost zaplatit protihodnotu výše uvedených nápojů – která je vyčíslena na částku v celkové výši 479 966,34 eura –, jelikož toto zboží nelze zajistit, protože je obžalovaní již nemohou vydat.
- 5 Předkládající soud rozhodl, že Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) předloží předběžné otázky za účelem zjištění, zda lze [uložení povinnosti soudem zaplatit] protihodnotu zboží podléhajícího spotřební dani v případě nemožnosti vydání zabaveného zboží 1) považovat nikoli za (trestní) sankci, nýbrž za občanskoprávní důsledek odsouzení v trestním řízení, 2) kumulovat s peněžitou sankcí a 3) zmírnit.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 Obžalovaní mimo jiné tvrdí, že není přípustné uložit jim nejen peněžitou sankci, ale kromě toho i povinnost zaplatit protihodnotu daného zboží (tj. částku

odpovídající hodnotě zboží odňatého celnímu dohledu), pokud toto zboží není fyzicky k dispozici.

- 7 Druhý obžalovaný odkazuje na rozsudek Soudního dvora, který již v obdobném případě rozhodl, že povinnost osoby odpovědné za porušení právních předpisů zaplatit kromě peněžité sankce protihodnotu zboží je třeba kvalifikovat jako sankci (rozsudek ze dne 4. března 2020, Schenker, C-655/18, EU:C:2020:157, bod 40, dále jen „rozsudek Schenker“).

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 8 Předkládající soud konstatuje, že belgické celní předpisy sice neobsahují žádné zákonné ustanovení, na jehož základě lze obžalovaným uložit povinnost zaplatit protihodnotu zabaveného zboží, avšak v judikatuře nejvyšších belgických soudů je tento postup obecně uznáván.
- 9 V judikatuře Hof van Cassatie (Kasační soud, Belgie) a Grondwettelijk Hof (Ústavní soud, Belgie) bylo mimo jiné rozhodnuto, že:
- (i) uložení povinnosti soudem [zaplatit] protihodnotu zabaveného zboží je třeba kvalifikovat nikoli jako sankci trestní povahy, nýbrž jako občanskoprávní důsledek odsouzení k mimořádnému zabavení v trestním řízení;
 - (ii) uložení povinnosti soudem zaplatit protihodnotu představuje případ použití článků 1382 a 1383 občanského zákoníku, článku 44 trestního zákoníku – z něhož trestní soud dovozuje svou pravomoc – a článku 50 trestního zákoníku o uložení solidární povinnosti k náhradě škody v případě několika pachatelů;
 - (iii) zabavení zboží je trestem, který je výslovně stanoven v čl. 221 odst. 1 AWDA, a ze samotné povahy tohoto trestu vyplývá, že pachatelé musí v případech uvedených v článku 220 AWDA rozumně očekávat, že jim trestní soud v případě nevydání zabaveného zboží uloží povinnost zaplatit protihodnotu;
 - (iv) cílem uložení povinnosti soudem zaplatit protihodnotu není náhrada škody způsobené samotným trestným činem, nýbrž škody vzniklé v důsledku skutečnosti, že zboží, které má být zajištěno, [již] není k dispozici; a
 - (v) trestní soud nemá možnost částku spočívající v protihodnotě snížit.
- 10 Výše uvedené úvahy vedou k závěru, že obžalovaným může být v případě, že zabavené zboží již není k dispozici, v Belgii uložena soudem povinnost zaplatit protihodnotu tohoto zboží spolu s peněžitou sankcí, kterou je třeba uložit zvlášť, a daňovou pohledávkou na zaplacení neodvedených daní.
- 11 Podle předkládajícího soudu belgické celní předpisy trestní povahy nerozlišují mezi situacemi, kdy je zajištěné zboží staženo z oběhu, a situacemi, kdy již není fyzicky k dispozici.
- 12 Naproti tomu Soudní dvůr v rozsudku Schenker mezi těmito dvěma případy nepochybně rozlišuje. Konkrétně se zdá, že Soudní dvůr s uložení povinnosti zaplatit protihodnotu souhlasí pouze tehdy, pokud bylo zboží zajištěno a staženo z oběhu. V bodě 44 tohoto rozsudku totiž Soudní dvůr uvedl, že povinnost zaplatit

protihodnotu zboží nebyla za okolností dané věci, v níž nedošlo k zajištění zboží, přiměřená, a to nezávisle na tom, že tato sankce byla uložena zároveň s peněžitou sankcí, která již byla uložena zvlášť.

- 13 S ohledem na výše uvedené není jisté, zda je belgická právní praxe slučitelná s unijním právem. Z tohoto důvodu předkládající soud Soudnímu dvoru předkládá výše formulované předběžné otázky.

PRACOVNÍ DOKUMENT